

**Notă informativă**  
**la proiectul hotărîrii Guvernului**  
„Cu privire la aprobarea Programului național de dezvoltare al asistenței medicale de urgență pentru anii 2021-2025”

**1. Denumirea autorului și, după caz, a participanților la elaborarea proiectului**

Proiectul de hotărîre a Guvernului „Cu privire la aprobarea Programului național de dezvoltare al asistenței medicale de urgență pentru anii 2021-2025” (în continuare – proiect) este elaborat de Ministerul Sănătății, Muncii și Protecției Sociale în conformitate cu prevederile Planului de acțiuni al Guvernului pentru anii 2020 - 2023 aprobat prin Hotărîrea Guvernului nr.636/2019.

**2. Condițiile ce au impus elaborarea proiectului de act normativ și finalitățile urmărite**

Programul național de dezvoltare a asistenței medicale de urgență pentru anii 2021 -2025 este un document strategic de politici pe termen mediu, care reprezintă direcțiile prioritare de dezvoltare a sistemului de asistență medicală de urgență la etapa de prespital din Republica Moldova orientate spre modernizarea continuă a serviciului, alinierea serviciilor de asistență medicală de urgență cu alte servicii publice pentru consolidarea sistemului integrat de urgență și include activități pentru asigurarea continuității dezvoltării serviciului pentru următorii 5 ani.

Menirea Programului este îmbunătățirea accesului populației la servicii medicale calitative de urgență, cu micșorarea impactului urgențelor medico-chirurgicale asupra sănătății populației și diminuarea deceselor prevenibile, a costurilor determinate de asistența medicală de urgență, precum și creșterea șanselor de supraviețuire a pacienților care necesită asistență de urgență și terapie intensivă.

Ținînd cont de un șir de factori obiectivi, cum ar fi: densitatea înaltă și îmbătrânirea populației, creșterea continuă a ponderii bolilor cronice nontransmisibile cardiovasculare, digestive, respiratorii și, respectiv, a urgențelor cauzate prin acutizarea sau decompensarea lor, care impun dezvoltarea și consolidarea în continuare a asistenței medicale de urgență determină necesități de dezvoltare a asistenței medicale de urgență continue.

Situația social-economică determină nivelul înalt al morbidității prin maladii transmisibile și prevalenței tuberculozei, riscul și povara majoră al epidemiilor de gripă, pandemiei COVID 19 și altor maladii infecțioase, amplasarea țării în zona de risc seismic, precum și înregistrarea unor calamități naturale (seceta, inundațiile, ploile torențiale etc.), incidența înaltă a traumatismelor, în special în urma accidentelor rutiere, determină sistemul de asistență medicală de urgență drept o prioritate a sistemului de sănătate.

Potrivit datelor statistice în anul 2019 rata bolnavilor transportați prin intermediul Serviciului de Asistență Medicală Urgentă Prespitalicească la instituții medicale spitalicești este în creștere și a constituit 94,4 la 1000 de locuitori, față de 89,4 la 1000 de locuitori în anul 2016. Se menține constant înaltă rata pacienților

transportați de către AMU, decedați în primele 24 de ore din numărul total decedați în staționar și în anul 2019 constituie 57,0 la 100 mii populație. Datele justifică necesitatea întreprinderii măsurilor de fortificare și dezvoltare în continuare a activităților integrate a echipelor de medici AMU, cu echipele de paramedici ale serviciului SMURD, dezvoltarea competențelor serviciului AVIASAN, precum și fortificarea capacităților Unităților primiri urgențe și terapie intensivă din cadrul instituțiilor spitalicești.

Datele statistice demonstrează menținerea la nivel înalt al incidenței urgențelor medico-chirurgicale în populația Republicii Moldova. În structura nosologică a urgențelor medico-chirurgicale sunt în creștere urgențele cardiovasculare, neurologice, pediatrie, traumatologice. Se evidențiază ponderea persoanelor cu maladii cardiovasculare, care constituie 18,2% din numărul total de bolnavi înregistrați anual în Republica Moldova. Povara principală o constituie cardiopatia ischemică cu formele acută și cronică (sindrom coronarian acut, infarct miocardic, tulburări de ritm, angor pectoral, insuficiența cardiacă).

Rămâne a fi înaltă ponderea solicitărilor AMU de către persoanele cu maladii ale aparatului circulator, în anul 2016 a constituit 56,5 la 1000 populație, iar în anul 2019 constituind 51,7 la 1000 populație. Povara principală o constituie hipertensiunea arterială, care constituie 48,5% din numărul total al urgențelor cardiovasculare. Rămâne înaltă ponderea deceselor cauzate de complicațiile bolilor cardiovasculare. Mortalitatea la etapa prespitalicească din cauza consecințelor Sindromului coronarian acut în anul 2019 a constituit 4,4‰ la 100 mii populație, Accidentului vascular cerebral - 0,6‰ la 100 mii populație, iar în urma traumelor - 1,1 ‰ la 100 mii populație respectiv.

Deși în perioada anilor 2016-2020 s-a îmbunătățit semnificativ planificarea strategică și utilizarea mijloacelor financiare, alocate Serviciului de Asistență Medicală Urgentă Prespitalicească, ce a contribuit la îmbunătățirea accesului populației la serviciile de asistență medicală urgentă la etapa de prespital prin reducerea razei teritoriului deservit, precum și micșorarea timpului de ajungere a echipei la pacient cu înregistrarea descreșterii lente a ratei de solicitări indicatorii menționați atestă acces mai redus la servicii de urgență a populației rurale, impunând acțiuni de asigurare a accesului la servicii de urgență pentru toate grupurile de populație.

Capacitățile Serviciului national unic de apeluri de urgență 112 necesită a fi fortificat, atât în plan de monitorizare a solicitărilor de urgențe medicale parvenite la numărul 112, cât și efectuarea triajului calitativ și înregistrarea lor în baza de date. Redistribuirea mai efectivă a echipelor de urgență către pacienți constituie elementul-cheie în asigurarea operativității echipelor de asistență medicală urgentă și necesită implementarea tehnologiilor necesare avansate.

Capacitățile de intervenție integrată a serviciilor specializate de urgență a MSMPS, Inspectoratului General de Poliție și Serviciului de Pomperi în caz de accidente, calamități, catastrofe sunt insuficient dezvoltate și nu acoperă tot teritoriul țării. Serviciul de Medicină a Calamităților insuficient contribuie la consolidarea capacităților instituțiilor medico-sanitare în gestionarea situațiilor de calamitate și de urgență.

Programele de instruire a medicilor de urgență nu corespund standardelor europene. Medicii de urgență insuficient posedă manevrele salvatoare de viață. Astfel, numărul de intubații, defibrilații realizate este foarte mic, prioritar fiind efectuate în mun. Chișinău și mun. Bălți.

Competențele personalului medical implicat în acordarea asistenței medicale urgente sânt insuficiente. Programele de instruire a felcerilor și a operatorilor nu corespund cerințelor actuale de prestare a serviciilor de urgență. Cadrul normativ pentru instruirea paramedicilor necesită perfectat și ajustat la rigorile zilei. Lipsește implicarea voluntarilor în acordarea primului ajutor.

Pe parcursul ultimilor ani a fost îmbunătățită infrastructura mai multor subdiviziuni ale Centrului național de asistență medicală urgentă prespitalicească, mai rămân un șir de sedii care nu corespund cerințelor în vigoare. Nu există o bază auto centralizată (cu filiale) responsabilă de reparația și monitorizarea transportului sanitar. Din numărul total de unități de transport 293 autosanitare sau 73 la sută rămân a fi evaluate cu uzura de 100%.

Se atestă rezerve la capitolul conlucrării cu Administrația Publică Locală (impedimente în identificarea și alocarea spațiului, terenului pentru dislocarea Punctelor de Asistență Medicală Urgentă, bazei auto, deschiderea și dotarea Departamentelor Medicină Urgentă/Unităților Primire Urgentă în spitale, etc.).

Infrastructura localităților rurale slab dezvoltată creează dificultăți în prestarea operativă a serviciilor medicale urgente (lipsa căilor de acces, iluminare stradală, a blocurilor, numerotarea și denumirea corectă a străzilor, blocurilor, caselor, asigurarea funcționalității lifturilor, lucrări de deszăpezire, drumuri impracticabile, etc.).

Reieșind din cele expuse și problemele existente în organizarea asistenței medicale de urgență, se propune promovarea unui nou Program național pe termen mediu, care se axează pe dezvoltarea și modernizarea continuă a serviciului integrat de asistență medicală de urgență în Republica Moldova. Aceasta presupune integrarea la nivel național a tuturor instituțiilor și structurilor ce au tangență în reacționarea promptă și acordarea asistenței medicale urgente la toate începînd cu înregistrarea apelului de urgență medicală la Serviciului național unic 112 și terminînd cu acordarea asistenței medicale la locul solicitării sau transportarea asistată în instituții de nivel terțiar cu antrenarea la necesitate intervenția serviciului aerian de urgență sau SMURD.

Aceasta presupune planificarea procurării anuale a ambulanțelor dotate cu echipament la standardele europene și fortificarea bazei tehnico-materiale ale CNAMUP, pregătirea suficientă și asigurarea perfecționării continue a cadrelor medicale antrenate în acordarea asistenței medicale, dezvoltarea metodelor moderne de monitorizare a pacienților cu posibilitatea consultării rapide la orice nivel bazate pe integrarea sistemelor informaționale, fortificarea capacităților Unităților/Departamentelor/ Secțiilor Primiri Urgențe și a Serviciului AVIASAN inclusiv cel aerian.

Ținînd cont de situația pandemiei COVID 19, precum și eventualele dezastre naturale cu un risc sporit de tramatisme de diferit gen și grad, în scop de pregătire a IMSP pentru eventualele situații excepționale, se planifică fortificarea Serviciului

Republican Medicina Calamităților și Dezastrelor, stabilirea platformelor unice de intervenție dintre instituții și persoane interesate, precum MAI, MEI, Serviciul național unic de urgență 112, ISE, IGP, APL, serviciul pompieri, societate civilă, ONG, voluntari persoane fizice.

### **3. Descrierea gradului de compatibilitate pentru proiectele care au ca scop armonizarea legislației naționale cu legislația Uniunii Europene**

Proiectul Programului a fost elaborat în temeiul Legii ocrotirii sănătății nr. 411/1995 cu modificările și completările ulterioare, Politicii Naționale de Sănătate, Planul de acțiuni a Guvernului pentru anii 2020-2023, aprobat prin HG nr. 636/2019, a recomandărilor Organizației Mondiale a Sănătății pe termen scurt și lung vizând fortificarea sistemelor de medicină de urgență din 3-4 decembrie 2007 și ale Declarației privind Politica Europeană în Medicina de Urgență, aprobată de Consiliul UEMS din 17 octombrie 2009.

### **4. Principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi**

Scopul Programului este reducerea ratei deceselor cauzate de urgențele medico – chirurgicale prevenibile cu 5 % prin sporirea accesului populației la servicii medicale echitabile și de calitate de urgență și consolidarea și dezvoltarea continuă a sistemului integrat de urgență

Pentru atingerea scopului, Programul este axat pe următoarele obiective:

1. Fortificarea capacităților instituționale și funcționale ale Serviciului integrat de asistență medicală urgentă, corespunzător necesităților reale,
2. Diversificarea competențelor personalului medical, paramedical și operativ implicat în asistența de urgență,
3. Fortificarea parteneriatelor intersectoriale cu APL, partenerii internaționali, profesionali și societatea civilă.

Pentru atingerea obiectivelor specifice în cadrul Program se propun a fi întreprinse măsuri concrete incluse în Planul de acțiuni cu specificarea termenului de realizare, autorități și instituții responsabile, precum și indicatori de monitorizare, anexă la Program.

La finele Programului, drept rezultat scontat se planifică a avea un serviciu de urgență integrat, modern, ajustat la rigorile zilei, capabil să satisfacă cerințele tuturor provocărilor urgențelor medicale și al sănătății publice. Astfel, populația va beneficia de servicii de urgențe medicale prompte, la timp și de calitate, care într-un final vor determina diminuarea mortalității și a complicațiilor stărilor de urgențe medicale acute prevenibile.

### **5. Fundamentarea economico-financiară**

Costul estimativ al Programului de dezvoltare al asistenței medicale de urgență pentru anii 2021-2025 constituie circa 1 119 mln. lei.

Finanțarea Programului se va efectua din contul și în limita mijloacelor aprobate anual în bugetul public național, precum și din alte surse financiare, prevăzute de legislația în vigoare, conform costurilor estimative specificate în anexă

la Program.

Evaluarea suportului financiar pentru realizarea măsurilor incluse în Planul preconizat se va face anual, cu înaintarea propunerilor precizate în proiectul anual al bugetului public național pentru sănătate, care vor fi corelate cu volumul fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală, respectând limitele cadrului de cheltuieli în vigoare. Argumentarea costurilor activităților planificate din Program se anexează.

#### **6. Modul de încorporare a actului în cadrul normativ în vigoare**

Aprobarea proiectului nu va genera modificări în textul altor acte normative.

#### **7. Avizarea și consultarea publică a proiectului**

Proiectul este plasat pe portalul guvernamental ([www.particip.gov.md](http://www.particip.gov.md)) precum și pe pagina –web oficială a Ministerului Sănătății, Muncii și Protecției Sociale, ([www.msmps.gov.md](http://www.msmps.gov.md)) la compartimentul „Transparență decizională” și a fost transmis spre consultare autorităților publice responsabile, conform procedurii stabilite de actele normative.

#### **8. Constatările expertizei anticorupție**

#### **9. Constatările expertizei de compatibilitate**

#### **10. Constatările expertizei juridice**

#### **11. Constatările altor expertize**

**Ministru**

**Viorica DUMBRĂVEANU**